

Broedplaatsen, deel 2: De Vloek

In deze serie neem ik u mee naar verschillende broedplaatsen in Den Haag. Als ik er met mensen over praat, denken velen dat het om vogelbroedplaatsen gaat. Iets over de ooievaar, of de halsbandparkiet. Daar gaat deze serie dus niet over. Het gaat over broedplaatsen met mensen. Maar wat zijn het precies? Hoe zijn ze georganiseerd? Welke plek hebben ze in Den Haag? Mijn zoektocht startte in deel 1 bij verantwoordelijk wethouder Joris Wijsmuller. Dit keer bezoeken we Vrijplaats De Vloek aan de Hellingweg in de Scheveningse Haven.

Samen met Edwin Hijmans, stedenbouwkundige, auteur 'Broedplaats als instrument in de stedelijke vernieuwing' bezocht ik Vrijplaats De Vloek in Scheveningen. Vooral omdat we helder willen krijgen wat nu de verschillen zijn tussen broedplaatsen en deze plek, die een vrijplaats wordt genoemd. De Vloek biedt al ruim 12 jaar onderdak aan kunstenaars en sociaal-culturele activiteiten. We spreken er met Jonne, een van de oprichters, die ons ontving in het restaurant bij De Vloek, 'Water en Brood'. We zitten al snel aan de thee.

In de eerste aflevering heeft Joris Wijsmuller uitgelegd wat het verschil tussen een broedplaats en een vrijplaats is, maar ik vraag er Jonne ook nog maar een keer naar. Hij noemt vooral het open karakter. Je hoeft niet aan De Vloek verbonden te zijn om bijvoorbeeld een concert te organiseren in de concertzaal. Verder krijgt De Vloek geen subsidie. Een ander verschil is dat er geen 'managers' zijn die eventueel meer zouden verdienen dan de anderen. In De Vloek is iedereen gelijk. Het gebouw van De Vloek is gekraakt en de mensen die er wonen doen al het onderhoud zelf.

Zo is boven het eetcafé en de tweede loods het dak gerenoveerd en is de gevel opnieuw gevoegd. Zeven jaar geleden is de concertzaal gebouwd, als aparte ruimte in de loods.

De bedrijfjes in De Vloek zitten er zonder winst-oogmerk. Er zijn – naast het restaurant – nog twee schilderbedrijven, waarvan er een bezig is met ecologische verf. Dit bedrijf kan, dankzij de goedkope werkplek, iets doen voor het milieu. Anders zou het bedrijf daar geen mogelijkheid voor hebben door de hoge kosten van de verf. Daarnaast is er een aantal collectieven in het pand, zoals de fietsenwerkplaats, de concertzaal en het oefenhok. Verder zijn er kunstenaars die gebruik maken van de loods.

Er wonen 14 mensen in De Vloek. Hun kamers zijn ook zelf gebouwd. Achter het pand is nog een klein campinkje. Daar wonen de kippen en enkele mensen in campers. Als je als buitenstaander bij De Vloek wil komen wonen, ga je naar de bewonersvergadering, waar wordt gekeken of er ruimte is en of je erbij past. Er hoort een klus bij. Je moet iets bijdragen.

Als De Vloek weg moet, zullen de mensen die er wonen ook hun woonruimte verliezen. Jonne noemt dat het risico als je kraakt, maar de reden waarom je je huis kwijtraakt, telt zwaar. Zo ont-ruimden de krakers de fabriek op de Beeklaan zonder problemen, om plaats te maken voor het buurtinitiatief Emma's Hof. Het is belangrijk dat er iets voor terugkomt waar iedereen iets aan heeft. Dat zijn volgens Jonne de dingen die een stad nodig heeft. Dure panden voor leegstand, daar zit niemand op te wachten.

En dat is nu juist wat dreigt te gebeuren in de haven. Er komt op de plek van De Vloek een zeil-centrum, terwijl er vlakbij een zeilcentrum leegstaat. Dat is volgens Jonne geen reden om je huis

en je werkplek te verlaten. Hij memoreert ook aan de Blauwe Aanslag: "12 jaar geleden gesloopt en er staat nog niks. Dat is te bizar voor woorden. Daar zijn zoveel kinderen geboren. Dat is voor velen hun huis geweest en daar moet je dan plotseling uit voor leegstand. De Blauwe Aanslag had een sociale functie in de buurt. Er kwamen heel veel buurtbewoners."

In de haven vervult De Vloek die rol. Er komen veel buurtbewoners in het restaurant eten en als het wat lekkerder weer is, komen oudere Scheveningers een biertje drinken en naar de boten kijken die binnen komen. Op feestjes komt jeugd uit Scheveningen. In de concertzaal zijn alle feestjes op basis van donatie. Het is toegankelijk voor iedereen. Dat geldt ook voor het eetcafé. Er komen gezinnetjes met kinderen, ouderen en jongeren. Voor een vaste betaalbare prijs krijg je een veganistische maaltijd. Het restaurant werkt zonder winstoogmerk.

Jonne: "We hebben in de campagne voor behoud zoveel steun gekregen, omdat zoveel verschillende

mensen in Den Haag hier hun plek hebben gevonden en zich hier fijn voelen. Dat is ook precies wat we willen bereiken. 's Zomers oefent hier bijvoorbeeld ook een tangogroep. De groep wilde graag een paar uurtjes buiten dansen, maar als je dat wil, dan moet je allerlei vergunningen hebben en op heel veel plekken mag het niet. Hier wel: iedere donderdagavond tangodansen."

Wat is nu kort gezegd een vrijplaats?

Bij een vrijplaats staat de sociale functie voorop. De ruimte is gekraakt en de gemeenschap in het pand is er een op basis van volledige gelijkheid. Zelf geven ze aan dat ze een eigen maatschappij hebben gecreëerd. In vrijplaats De Vloek wonen ook mensen.

Om inzicht te krijgen in wat nu exact het verschil is met een broedplaats, maar ook met een bedrijfsverzamelgebouw, zullen we voor de volgende Ons Den Haag broedplaats Maakhaven aan de 1e Lulofsdwarstraat bezoeken om daar te ervaren wat een broedplaats is.

Jacintha van Beveren